

1867-10-04

AFSENDER

Carl Jacobsen

MODTAGER

J. C. Jacobsen

FAKTA

Type:
Brev

Sprog:
Fransk, Dansk

Afsendersted:
Ober Döbling

Modtagersted:
København

Arkivplacering:
uden eget FA-nr., kasse F 3,2

Emneord:
Rejsebrev, bryggeriindretning,
bryggeriteknologi, industriel
arkæologi, rejsebreve

DOKUMENTINDHOLD

Carl er i Döbling ved Wien og skriver 8 sider langt brev til J. C. Jacobsen om bryggeriteknologi, dels på dansk, dels på fransk. Indledning og afslutning mangler.

TRANSSKRIFTION

II

A

Under arbejde var en udvidelse af malteriet hvor man vilde anbringe en Dampkølle (Construction af Chemnitz i Saxon) men endnu var der intet at see; mulig den bliver færdig inden jeg forlader Wien så at jeg kan få noget at vide derom. Idag var jeg i Brunn - de høje herrer vare nogle stude - men jeg fik dog det meste at see hvilket meget interesserede mig.

Vendredi le 4 8bre

Que je n'oublie pas te demander si ma lettre de crédit concerne la somme en argent ou en papiersLa dernière partie (250 fl) sera bientôt epuissé (il ne m'en reste que 30 fl.). C'est que l'opéra coût cher et les soireés sont longues. Donc il faut que je touche une somme de nouveau dans une quinzaine. Celle-ci passera probablement aussi vite que la première. D'abord il y aura quelques pourboires à des garçons brasseurs

et surtout il me faut toute au renouvellement de nos habits, à l'heure qu'il est ne ne reste guère que des tailleurs

Je suis encore indécis de ce que je vais choisir. C'est que je veux voir d'abord de mes propres yeux les différentes brasseries où je peux d'esperer d'être accueilli comme praticien. Je viens de dire que j'en ai visité trois, or il m'en reste encore 2 ou 3, où j'irai aussitôt que nous aurons de nouveau beau temps. En suite je choisirai celle qui me plaira le mieux au point de vue de la malterie et nous verrons alois si je ..soiendrai à y entrer. Si toutes mes èsperances me manquerons, j'ecrirai à M. Sedelmayr, je lui demanderai une lettre de recommandation pour Dreher à Kl. Schw. Peut-être c'est de l'indiscrétion, peut-être qu'il me trou-

vera import., mais - que veux-tu,- qui ne risque rien gagne rien. Je me garderai lieu de lui dire que ce n'est plus mon dessin de passer cet lieu chez lui.

D'ailleurs, si peut-être L. Hatt a changé d'idée s'il ne vient pas ici je ne ferai pas seul les voyages en question dans la Hongrie, dans la Moravie, Boteaû..??. saxe- ... que sais-je, dans ce cas là j'irai assez directement à Munich après avoir fini mes études ici. Aussi je ne serai pas contrarié de passer quelque temps à Munich. Je voudrai bien comparer les fabrications bavaroises et viennoises.

Surtout je suis curieux de savoir d'ou vient la qualité moelleuse (fyldig) (vollmundig) de la bière de Munich.

Tu as dit, toi, que celà provient du maltage moins complet et pas la destruction partielle du diastase par les dichmaisch.

M. Velten prétend que les dichmaisch n'ont aucune influence sur la qualité moelleuse.

Eugène dit au contraire que les dichmaisch à Munich en soit la seule cause. Je trouve cette question très importante, mais il va de soi que je peux pas me faire une idée propre là-dessus (?) sans bien connaître la fabrication et la malterie à Munich.

Løverdags aften

Idag fik jeg Dit brev; det glæder mig at see deraf at bygningerne skride så godt frem. Mindre glæder det mig at du allerede i dette efterår tager fat på de sidste kjældere, dem havde jeg

III

håbet at være med til.

Jeg kan ikke begribe at fordelingsvalsen på Kolbs concasseur ikke var god. Det var akkurat den samme construction "vi" havde au pêcheur, hvor jeg ofte har betragtet den under arbeidet og netop lagt mærke til at den gjorde det så smukt. Mulig er det grundet at det er en mindre udgave der er hos Erhards ? Den gjør vel et allerhovedes spectacel. Jeg så forleden i Brunn en concasseur, vist lidt større endnu end Din, som - ligesom hos Velten - blev dreven af remme og ikke af tandhjul (jeg taler om valserne selv naturligvis) skulde Din gjøre altfor meget larm kunde den vel omdannes på denne måde.

I Lichtenthal så jeg en anden modification: kun den ene valse blev sat directe i bevægelse (ved remledning) den anden gik ved frictionen alene og så havde man anbragt et lille svinghjul på denne. Den var af størrelse som Din. Concasseuren i Døbling er af samme construc-

tion men meget mindre og uden svinghjul.

Denne construction forekommer mig dog lidt mislig. Den løse valse må jo ved sin inertie udøve en vis guidaing (friction) mod den anden, og altså gjøre en lignende virkning som om den gik med en ringere hastighed. Deels synes mig nu at dette må være mindre regelmæssigt, og deels, når man har malt som det skal være mener jeg at skallerne rives formeget itu. Her hvor i Døbling hvor maltet er til mdl. ? det vil sige hvor trediedelen af kornene ere glasagtige og hvor man må gnave i det med tænderne for at smuldre det, her er det en anden sag - her har man ikke nødig at være bange for at det rives til meel;- det var ikke så vel! Men - præterea censeo - disse valser med remme synes mig må være meget at foretrække. Jeg havde lyst at snakke om 100 ting af det jeg nylig har seet - men det bliver for vidtløftigt. Jeg skal kun indskrænke mig til et par, der særlig ligge mig på hjertet. I Lichtenthal er der en

kølle som P. Heiss 1864 paragraf 235 omtaler. M Krabes construction i Chemnitz. Det er den eneste i Wien. Den roses meget i bøgerne og i bryggeriet L. er man også særdeles tilfreds med den sikkert er det at Lichtenthaler maltet er ganske udmærket og specielt fortrinlig køllet. Constructionen er imidlertid en hemmelighed men Ober-mälzeren, som jeg har gjort mig fine venner med, lovede at lade mig vide når den skulde renses så kunde jeg see alting.

I Liesing så jeg en stuvning af Lagerkjældere der behagede mig særdeles: Det er som Du seer af figuren omtrent som på Karlsberg, men som jeg finder med en stor fordeel, eller om Du vil uden uden en stor mangel som jeg troer der er ved Dine kjældere. Fadene ere ikke stuede aldeles klods (og det troer jeg de ere hjemme) men der er lavet en gang imellem på langs og gange på tvers mellem hver 2 rækker fade så hed at man kan trille træerne ud ?- Man kan altså efter behag vælge hvilket

fad man vil og behøver ikke at røre ved de forreste for at komme til de bageste, hvis disse ønske en hurtigere afsætning. Såvidt jeg veed er Du pidsket til at tage fadene som de følge uden at kunne springe noget enkelt over eller tage noget andet forud. Det er klart at når kjælderne ere beregnede på en vis mængde

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

kan man ikke gjøre mellemrum, men da Du nu bygger nye
kjældere får Du jo plads nok og så skjønner jeg ikke rettere end
at det må være meget nyttigt. Med længdegangen vil det måske
knibe meest da der neppe er så meget spillerum at der kan blive
plads til en gang. Men vil Du da ikke gribe til det middel at sætte
et 15 td fad for et 20 tds, så kan der vel altid blive såmegen plads
at en tynd mand kan krybe derind med en slange og så kan Du
lade øllet aftappe i Forkjælderen, eller om Du vil, (for Du har jo en
luftpumpe), oppe i Lagerbygningen selv.
Det troer jeg ikke jeg har fortalt Dig at jeg hos Tourtelles i
Tantouville så at øllet blev
[Afslutningen af brevet mangler]

⁴ 1067 C. M. Wien II Brunn
At Under arbejde var en indvidelse af malteriet
for man vilde anbringe en Dampkølle
(Construction of Churnity: Saxen) og end va-
der intet at se; måske den bliver fer-
dig inden jeg forlader Wien så at jeg ka-
nå noget at vide derom.
I dag var jeg i Brunn - de hvide herrer var
vilde stude - og jeg fik dog det neste at
se, hvilket meget interesserede mig.
Vendredi le 7 ghes
Que je n'oublie pas te demander si ma
lettre de crédit concerne la somme en argent
ou en papiers autrichiens.
La dernière partie (250 fl) sera bientôt
épuisée (il ne m'en reste que ³⁰ 70 fl.).
C'est que l'opéra coûte cher et les soirées
sont longues.
Donc il faut que je touche de nouveau
dans une quinzaine une somme.
Celle-ci passera probablement aussi vite
que la première. D'abord il y aura
quelques pourboires & à des jours heureux

et surtout il ne faut toute au renou-
vellement de mes habits, à l'heure qu'il
est il ne me reste guère que des haillons.

Je suis encore indécis de ce que je vais
choisir. C'est que je veux voir d'abord de
mes propres yeux les différentes bran-
ches où je peux s'espérer d'être accueilli
comme praticien. Je viens de dire que
j'en ai visité trois, or il m'en reste en-
core 2 ou 3, où j'irai aussitôt que nous
aurons ^{de nouveau} ~~un~~ ^{bon} temps. Alors je choisirai
celle qui me plaira le mieux au point
de vue de la malterie et nous verrons
alors si je parviendrai à y entrer.

Si toutes mes espérances me manquent
nous, j'irai à M. Sedelmayr, je lui
demanderai une lettre de recommandation
pour Dreber à M. Schw. Peut-être c'est
de l'indiscretion, peut-être qu'il ne trou-

vera important, mais - gère ceux-là, -
qui ne risquent rien gagnent rien.

Je ne garderai bien de lui dire
que ce n'est plus mon dessein de
passer cet hiver chez lui.

D'ailleurs, si peut-être L. Matt a
changé d'idée s'il ~~ne~~^{ne} vient pas ici
je ne ferai pas sur les voyages en
question dans la Hongrie, dans la Mo-
rairie, Autriche, Saxe - que j'ai fait,
dans ce cas là j'irai assez directement
à Munich après avoir fini mes
études ici.

Aussi je ne serai pas contrarié de
passer quelque temps à Munich.

Je voudrais bien comparer les fabri-
cations bavaroises et viennoises.

Surtout je suis curieux de savoir
d'où ~~est~~^{vient} la qualité meilleure (Pfl-
dij) (vollmundig) de la bière de Munich.

Tu as dit, toi, que cela provient
du maltage moins complet et par
la destruction partielle du diastase
par les dichaïnites.

M. Vetter prétend que les dichaïnites
n'ont aucune influence sur la
qualité melleuse.

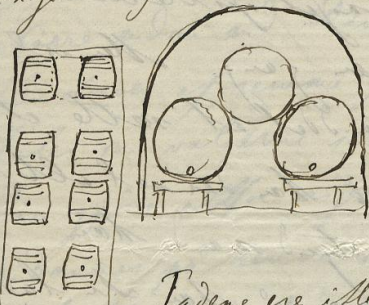
Eugène dit au contraire que les
dichaïnites, à Munich ^{en sont} la seule
cause. Je trouve cette question
très importante, mais il va de soi
que je peux pas me faire une idée
propre là-dessus sans bien connaître
la fabrication et la malterie à
Munich

Lönerdag after
Idag fik jeg Dit brev; det glæder mig
at se derefter at bygningerne skide sig
godt frem. Mindre glæder det mig
at Du allerede i dette efterår tager
fat på de sidste holdere, som havde jeg

4/10 67 C.M. Wien III
habet at vare med til.
Jeg har ikke begrebet at fordelingsvæsen
på Kolbs concourse ikke var god. Det
var allurert den samme construction, vi
havde an pöcheur, hvor jeg ofte har
betragtet den under arbeidet, og netop
lagt mærke til at den gjorde det så
smukt. Mulig er det grundet at det er
en mindre udgave der er hos Ehrhards. ?
Den gjør vel et allerbødeste spectakel.
Jeg så spaleden i Brünn en concourse, vist lidt
større end den i Din, som-ligesom hos Veltter-
blev dreven af renness og alle af Tandhjulet (Jeg
taler om vælterne selv naturligvis) skulde
Din gjøre alle nøjete laran kunde den vel
om faanes på denne måde.
I Lichtenthal så jeg en anden modification.
Den der ene valse blev sat directt i bevægelse
(ved remløding) den anden gik ved pectioer alen
og så havde man antaget et lille svinghjul
på denne. Den var af stivebe som Din
Concourse i Gjöbling er af samme construc-

tion men nej et mindre og uden svingsfuld
Denne construction forekommer mig dog lidt mislyk
Den lise valbe mig jo med sin isærertie indve
en vis gaidning (friction) mod den anden, og altv
stjøre en ligende virkning som om den gik med
en ringere hastighed. Deels synes mig nu at
dette nu vare mindre regelmæssigt, og deels, når
man har maalt som det skal være mener jeg at
skallene rives fra hinanden. Her tror i Gjöbling
hvor maaltet er til m.H. det vil sige hvor
tre diodels af kornene ere gløstlige og hvor man
nu gnave i det med stænderne for at samle det
det, her er det en anden sag - her kan man ikke
nådig at vare bange for at det rives til meel;
- det var ikke så vel!
Men - præterea censeo - disse valber med reurne
synes mig nu være nej et at foretrække.
Jeg kunde lyst et snalle om 100 ton af det jeg
nådig har seet - men det bliver for vidt løst.
Jeg skal her ^{indskrænke} ~~indskrænke~~ mig til et par, der særlig
ligge mig på hjertet. I Lilla-kølet er der en

Kille som P. Neiss 1864. \$ 235 omfatter.
M. Krates construction i Chemnitz. Det er den
meste i Wien. Der roses jo meget i højerne
og bygningen L. er man jo særdeles tilfreds med den
isikkert er det at Lichtenhales maltet er ganske ud-
mærket og specielt fantastisk kullet.
Constructionen er inderst i den kemiske
nær Ober-mälzeren, som jeg har gjort mig fine
venner med, lavede mig at lade mig vide når
den skulde reuses så kunde jeg se altting.
I Lening så jeg en stor mængde af Løjsgælderens der
beholdt mig særdeles: Det er som Du selv omhøvet
som på Karkelen, men som
jeg finder med en stor for-
veel, eller om Du vil uden
en stor mængde som jeg tror
der er ved Dine gælder
Tædere ere ikke støvede aldeles klods
(og det tror jeg de ere hjemme) men der er
ladet en gang isællere på lang, og byggede
på tværs mellem hver 2 rækker fader så højt
at man kan trille træerne ud.
Man kan altså efter behøvs vælge hvilket

Had man vil g betones ikke at være ved de
foreste for at komme til de højeste, hvis disse
ikke er hurtigere afsluttet. Såvidt jeg ved
er Du fiddlet til at tage fodene som de følge
uden at kunne springe noget enkelt over eller
tage noget andet spad.
Det er klart at når hælterne er besværet
på en vis måde kan man ikke gjøre mellem-
rum, men da Du nu bygger nye hæltere
før Du jo plads nok i i skinnerne og ikke
rettere ud at det må være noget nyttigt.
Med Længdegangen vil det måske kunde
meest da der neppe er så meget spillerum
at der kan blive plads til en gang. Men vil
Du da ikke gribe til det middel at sette et
15 to spad for et 20 to så kan der vel altid
blive nogen plads at en styk man kan
trykke derind med en sløjf og så kan Du lade
illett afstappi i Forhælderens, eller om Du vil,
(for Du kan jo en luftpumpe) oppi i Løjerbyggeren
och.
Det tror jeg ikke jeg har fortalt Dig at jeg
har Tourtelles i Pantouille så et illett blev